

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Kato. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 239.

V Ljubljani, v četrtek 17. oktobra 1895.

Letnik XXIII.

Deželna zavarovalnica.

Mogoče, da se še spominjajo nekateri bralci, da se je stavil pred leti v deželnem zboru predlog: „Deželnemu odboru se naroča, z vso temeljitostjo in paznostjo pretresati vprašanje deželne zavarovalnice z obligatornim zavarovanjem poslopij proti požaru, v to svrhu pripraviti statistično gradivo, v dogovor stopiti z deželno vlado ter v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru izročiti primerne predloge.“

Predlog je izročil profesor Šuklje dne 12. decembra 1887, podpisalo ga je še 13 drugih deželnih poslancev: Dr. Poklukar, dr. A. Mosché, dr. Vošnjak, V. Pfeifer, Dev, Detela, A. Kraigher, Klun, Pakiž, Hinko Kavčič, Fr. Višnikar, Lavrenčič, Mohar. Obširno in prav dobro je utemeljeval svoj predlog profesor Šuklje v seji deželnega zbora dne 16. decembra 1887. Predlog se je na to izročil deželnemu odboru v poročanje. Preteklo bode od tedaj že kmalu osem let in še sedaj ni deželni odbor v tem oziru nič storil ali vsaj ni objavil, kaj je storil. Čudno, da profesor Šuklje, ki je znan kot vztrajen zagovornik svojih predlogov, ni v osmih letih poprašal, kaj je s tem njegovim predlogom! Skoraj neverjetno je, da se tudi drugi poslanci, ki so Šukljejev predlog podpisali, nič ne zmenijo za to silno važno zadevo, katera utegne prav zelo koristiti vsem stanovnikom kranjske dežele!

Nekdo se je pa oglasil v tej zadevi; ni bil sicer takrat poslanec, a postal je poslanec. Mogoče, da ga je ravno ta stvar spodbodla, da je leta 1889 na vse kriplje kandidiral za poslanca najprej v kmečkih občinah ljubljanske okolice, in ko je tukaj vkljub vsem silnim agitacijam propadel, v Ljubljani sami, kjer je slednjič po ožji volitvi vendar le zmagal. Bil je to Ivan Hribar, glavni zastopnik zavarovalne banke „Slavije“. Ta gospod je meseca marca leta 1888 priobčil v „Slovenca“ celo vrsto člankov zoper

prisilno zavarovanje, ali prav za prav zoper predlog profesorja Šukljeja. „Slovenski Narod“ ni bil takrat Hribarju naklonjen in tudi njegove članke ni hotel sprejeti v svoje predale. Ponižno je takrat potem potrkal na vrata „Slovenčevega“ vrednika, naj bi se ga usmilil in priobčil njegov sestavek proti deželni zavarovalnici. Zares, usmilil se ga je „Slovenčev“ vrednik, ne kakor da bi se strinjal z nazori Hribarjevimi, temveč radi tega, da bi slovensko občinstvo spoznalo, kako piškavi so njegovi nazori in pomisleki. Silno se je takrat osmešil Hribar pred slovenskim občinstvom.

Zavarovalnični zastopnik, kateri ima bogato plačo, nasprotuje temu, da bi zavarovanje zoper škodo po ognju prevzela dežela sama. Seveda potem bi bil Hribar ob svoj dober zaslužek! In vendar bi morala imeti pri tako požrtvovalnem (?) rodoljubu korist dežele prednost pred zasebno koristjo. Latinski rek pravi: „Nemo judex in causa sua“ (t. j.: nihče ne more biti sodnik v svoji lastni zadevi). Hribar se je pa takrat v svoji lastni zadevi postavil sodnika.

Bližajo se od takrat že druge volitve. Oglašajo se kandidati za poslaniško dostojanstvo. Potrebno se mi zdi, da ravno sedaj zopet sprožimo vprašanje o deželni zavarovalnici in zahtevamo od prihodnjih poslancev, da se lotijo z vso odločnostjo te zadeve, da ne bode zopet za šest let zaspala. Kako dobro bi bilo, ko bi se pred šestimi leti prav živo obravnavalo o deželni zavarovalnici, morebiti bi jo že imeli! Kar se je zamudilo pred šestimi leti, naj se sedaj popravi. Slovenski razumniki naj razpravljajo to zadevo po časopisih in po volilnih shodih, da se vsestransko pojasni. Iz tega namena so zapisane tudi te vrstice.

Zavarovanje v Šukljejevem smislu meni ni vzor. Najbolje bi bilo, ko bi se posestniki jedne občine ali pa morebiti jednega sodnijskega okraja združili

in plačevali gotove doneske. Pri takem zavarovanju bi uprava skoraj nič ne stala. Jeden bi drugega nadzoroval in kaka goljufija bi se ne zgodila lahko. Doneski bi bili majhni; le če bi se kako leto primerila večja nesreča, bi morali družabniki več plačevati, dokler bi se ne nabral zadostni rezervni zalog. Sicer bi se pa zadruga lahko proti zavarovala, kakor imajo navado tudi velike zavarovalnice. Pri tacihih zadrugah bi ostal ves dobiček doma in se deloma dejal na stran za čas večje nesreče, deloma bi se pa porabil za dobrodelne namene.

Seveda zoper točo bi tako zavarovanje ne veljalo, ker toča navadno mnogim posestnikom h krati vniči poljske pridelke. Tudi zoper ogenj bi se taka zavarovalnica težko obnesla, ako bi se združili posestniki samo jedne vasi, pač pa bi vspevala zadruga posestnikov jedne same občine, kjer so hiše raztresene. Take krajevne ali okrajne zadruge, h katerim bi morali pa vsi posestniki pristopiti, so mi vzor. Take zadruge so pa tudi mogoče. Nekje na gorenjem Koroškem je že jedna taka zadruga. Mnogo jih je na Nemškem. Zlasti zavarujejo živino za slučaj pogina. Tacihih krajevnih zavarovalnic je 4021, zavarovanih je po njih 1.025.193 govedij za 142.226.044 mark. V Düsseldorfski okolici imajo tako zavarovalnico za zaloge sena in slame. Zavarovalnine plačujejo samo $\frac{1}{2}$ odstot. od 1000.

Zadrugo vodi načelstvo 6 mož, ki se volijo na 3 leta. Nagrade ne dobivajo, povrnejo se jim samo resnični izdajki. Načelstvo sprejemlje ponudbe. Zavarovati se morejo samo tista goveda, katera so že 9 mesecev stara. Nihče ne more zavarovati samo nekaj krav in nekaj volov, ampak mora zavarovati vso svojo živino jednega spola, toraj vse krave in junice ali pa vse vole in bike ali pa tudi obojno. Zavaruje se živina za tri četrtinke svoje vrednosti. Ta svota se zavarovancu tudi izplača, ako mu govedo pogine. Poslovanje pri tacihih zavarovalnicah je

LISTEK.

Očetova povest.

(Iz angleškega prosto poslov. D.)

II.

„Gospod doktor, zjutraj nisem hotel pisma tukaj pustiti, ker vas ni bilo doma, list se mora pa podpisati. Prosim, da blagolite podpisati!“

Hladnokrvno vzamem pismo v roke; ko pa zagledam naslov, se me precej polasti velika radovednost. — Pisal mi je Pavel Košir. Z veseljem nasmehom odprem pismo, — in tu pade iz zavitka še drugi list — za Klaro. — Kako se še-le zveselim, ko preberem pismo! Kajti v njem mi je razodel mladi gospod, vedno pošteni Pavel Košir, — da ljubi iz vsega srca Klaro, mojo hčer. Pa še nekaj je bilo, kar me je tako neizrečeno veselilo, — da je poslal namreč dobri gospod za vaše siromake 1500 gld., da se saj nekoliko zavarujejo proti koleri. „Prepričan sem, dragi gospod, da bodele znali Vi denar porabiti v najboljše namene,“ — tako mi je pisal gospod Košir, in mene je veselilo to zaupanje. Pisal mi je tudi in me prosil, naj mu kmalu odpišem, kako sem porabil denar, in, če mu dam Klaro v zakon.

Preberem pismo še drugič, tretjič, potem ga položim z denarjem vred na mizo, Klarino pismo sem pa nataknil na ogledalo, da bi ga zagledala precej, ko bi stopila v sobo. Že sem gledal v duhu, kako ji bodo zažarele oči, in kako jo bode oblila rudečica. O moja Klara! Zdaj pa zdaj pogledam na ogledalo, če je pismo še góri; potem pa zopet pišem ves poživljen dalje. Mi stari ljudje smo res časih kakor otroci! Dokončal sem delo ter poslušal, če že prihaja Klara. Kar se odpro vrata in v sobo stopi neka žena, ki meni nič, tebi nič sede na stol.

Pogladim si goste, sive lase, in nekaj obup se me polasti. Pred seboj vidim svojo ne mrtvo, pač pa — izgubljeno ženo, Klarino mater, katera čaka, da bi jo ogovoril.

„Prelomila si torej prisego in prišla zopet k meni!“ ji rečem in jo ostro pogledam v malomarno lice.

Ne vem več, kaj je odgovorila, zahtevala pa je od mene tó, kar sem moral že tolikokrat slišati v teh letih, odkar živim sam s Klaro, in odkar mi je žena hujša, kot bi bila mrtva.

„Dobro veš, da je tvoja trma brezvspešna,“ ji rečem, in glas se mi trese od bridkosti. „Ali nisi prisegla ti in tvoj bedni oče, da me ne bode ta nadlegovala nikoli več, če spolnim vajino prošnjo?“

„Oče ne živi več,“ je odgovorila kratko.

Groza me spreleti pri teh besedah. Njen oče je bil že zastaran hudobnež, in njegova smrt se mi je zdela nekaj strašnega. Še strašnejše je bilo pa slišati, kako hladnokrvno in brezčutno je govorila njegova lastna hči te besede.

„Kako je pa umrl?“

„Kaj sprašuješ po tem!“ je surovo zavrnila. „Ti nisi imel nobenega sočutja zanj, in jaz tudi ne. Jaz govorim o tem samó, da veš, da sem zdaj sama na svetu. Naveličala sem se takega življenja, in bi rada zapustila Evropo. Daj mi toliko denarja, da se prepeljem v Ameriko, potem mi ne bode treba več prelomljati prisega, ker čez morje se ne pride kar tako nazaj. To si pa že lahko misliš, da velja potovanje precej.“

„Se nikoli nisem imel veliko, zdaj pa še najmanj,“ ji odgovorim.

„Človeče neumno,“ mi posmehljivo odvrne, „jaz nisem tako bedasta, da bi ti verjela, ko že leto dnij nisem dobila od tebe krajcarja.“

„Se tisto malo, kar bi si lahko prihranil, razdelim mej bolnike.“

„Tega ne bode ravno preveč. S tako praznimi izgovori me ne bodeš premotil. Vem, da shranjuješ denar — za njo“, pristavi in pokaže na pismo, katera sem del na ogledalo.

„Za njo! ponovim trpko. „Ali si morda ti ke-

15 4 45

M. M.

Dev

prav priprosto. Kaka sleparija skoraj ni mogoča, ker se ljudje med seboj poznajo in bi radi običnega blagra gotovo sleherni naznanil tistega, ki bi se predrznil s zvijačo se okoristiti. Da so take zavarovalnice koristne, kaže njih splošna razširjenost.

Kakor so osnovane te zavarovalnice za živino, podobno bi bile lahko osnovane zavarovalnice proti ognju. Marsikateri bi mislil, da ljudje nimajo smisla za kaj takega. Toda temu ni tako. Pisec teh vrstic biva v sredi med hribi, kjer ljudje niso Bog vedi kako izučeni. Toda dvakrat se je letos že stavil predlog od popolnoma prostih kmetovalcev; naj bi se ustanovila vzajemna zavarovalnica proti ognju za dotično občino. Predlog je bil od navzočih navdušeno odobran. Mogoče da se katerikrat tudi uredni, vsaj razglas združenih ministrov za notranje pravosodje, za trgovino in za finance z dne 18. avg. 1880 št. 110 drž. z. bi mu ne nasprotoval. Oziroma dobilo bi se dovoljenje, da bi ne bilo treba za tako malo obsežno vzajemno zavarovalnico založiti 20.000 gld. ustanovnega zaklada.

Ker pa ni pričakovati, da bi se splošno take krajevne zadruga osnovala, zatoraj naj bi se osnovala deželna zavarovalnica zlasti za škodo povzročeno po ognju, toči in živinski kugi.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Dunajskega občinskega zbora liberalni člani so sklenili, da vstopijo v novi mestni zastop. Ker je dr. Billing izjavil, da ne vstopi v liberalni klub, sklepajo listi, da hoče biti izvoljen podžupanom. Drugi podžupan bi bil nemški nacijonalec dr. Kupka. Liberalci že večinoma računajo s tem, da bo dr. Lueger izvoljen in potrjen za župana.

Pri deželnozbornski dopolnitvi v okraju *Hernals - Tubln* je bil deželnim poslancem izvoljen antisemit Steiner z 92 glasovi proti 12.

Grof Badeni in vitez Rinaldini. Zadnja „Reichspost“ piše, da se je tudi tržaški cesarski namestnik dalje časa mudil na Dunaju, kjer je v razgovoru z ministerskim predsednikom prav jasno zvedel, da se mora prenehati z nepatrijotičnim rovanjem tržaških neodrešenih „patrijotov“, ter da so zadnji dogodki v Trstu napravili na cesarja jako neugoden utis. Tudi se mu je namignilo, da treba prenehati z zatiranjem Slovanov v Istri, ter da mora ondi zavladati popolna enakopravnost. Vajeti proti Italijanom treba krepkeje napeti. Ali bo vitez Rinaldini hotel v tem smislu izvrševati svojo nalogo, je pač dvomljivo, zato se bo najbrže umaknil s svojega mesta. Italijani, ki čutijo neugodno sapo z Dunaja, bodo imeli na Dunaju poseben državnozbornski klub — 13 mož, ki bo varoval koristi Italijanov.

Gospodarski program čeških Nemcev. Včeraj smo objavili posamezne točke gospodarskega programa, katerega so odobrili na zadnjem shodu v Ustju. K temu programu pripomni včerajšnja „Reichspost“, da nam češki Nemci s tem niso povedali nič

daj dopustila, da bi za njo hranil? Ali me niso tvoji dolgovi skoro uničili, odkar te poznam? Ali nisi ti kriva, da sem vse svoje življenje ubog človek? Ali nisi bila ti vzrok, da sem opustil svojo dobro prakso, in da so me zapustili vsi prijatelji? Moral sem si zaradi tebe poiskati bornega zaslužka v tej vasi, kjer se moram odpovedati vsakemu občevanju z ljudmi; in ti imaš na vesti, da sem postal strašljivec, ko sem se ti udal in naredil krivico svojemu otroku.“

„Najinemu otroku,“ je odgovorila zamolklo.

„Krivico svojemu otroku, nadaljujem“, ker sem odtegnil Klari vsak prihranjeni vinar, da sem ga dal tebi. Delal sem tukaj noč in dan. Klara ne ve nič o tem, da sem večkrat po cele ure v mrzlih zimskih nočeh pisal neprestano pri hladni peči. Vse svoje življenje delam neprenehoma, in za njo ne morem djati ničesar na stran! Ti prihajaš vedno, in mi z grozljami in s svojo sramoto vzameš tó, kar si prislužim. Pa povej, če je kak trenutek v tvojem življenju, da se spomniš, kaj si meni in nji storila! O sebi še govoriti nečem. Žalibog moram priznati, da sem si sam kriv, da imam takó žalostno življenje. Toda prilika se ti vendar ne bo nikoli več ponudila, da bi ti bilo treba prelomiti prisego, kakor si jo zdaj prelomila.“

„Za Klaro že dovolj skrbiš“, odgovori rezko.

novoga, ker so vse točke omenjenega programa povzete iz našega socijalno-gospodarskega programa. „Razvidno je iz tega“, pravi nadalje omenjeni list, „da se tudi liberalci vedno bolj približujejo našemu mišljenju in da so le še liberalci po imenu. Ta kmečki shod nam je jasno pokazal, kako se širijo naše ideje še celo tam, kjer nismo pričeli nobenega boja. Za poznejše vspehe je shod v Ustju velike važnosti, ker kaže veliko razpoko v temelju levičinem, in sicer tam, kjer je bil po mnenju levice najtrdnější.“

Italijanski klub. Kakor smo že poročali, je v nedeljo italijansko politično društvo za Istro v Poreču imelo občni zbor, na katerem so sklenili, naj bi se vsi italijanski državni poslanci združili v poseben klub, ki bi odločneje zastopal italijanske narodne pravice. Kakor znano, so bili italijanski državni poslanci večinoma v „klubu levega centra“, kateremu načelnik je bil grof Coronini. Klub je štel 10 članov, mej temi je bilo 6 Italijanov, in sicer Tržačani Burgstaller, Luzzato in Stalitz, Istrijanci Bartoli in Rizzi, Dalmatincec Bonda in goriški grof Coronini; v klubu so bili še Grof Dubsky z Moravskega, baron Ludwigstorff in baron Rolsberg. Če se združijo vsi Italijani, štel bi njihov klub 13 članov, in sicer poleg že imenovanih Tiroleci Bazzanella, Campi, Oiani, Debiasi, Malfatti in Marini ter Coroninijev naslednik princ Hohenlohe.

Rumunija. Kakor smo že včeraj poročali, je v Rumuniji prišlo na krmilo liberalno ministerstvo Sturdza. Osem let so liberalci čakali in sedaj so pričakali vlade, ker se je razdvojila konservativna stranka. Liberalno ministerstvo bo imelo jako težavno stališče, ker v zbornici nima večine. Sicer pa bo dr. Sturdza vnanjo politiko tiral v starem tiru soglasja z zapadno Evropo.

Turčija. Dne 9. t. m. so Turki na semnju v Ak-Hisar u poklali 50 Armencev, tudi ranjenih je bilo mnogo. Ker turška vlada molči in ničesar ne stori, da se pomirijo divji mohamedovci, utegnejo se širiti nemiri tudi po deželi. Veleposlaniki so turški vladi predložili nasvete, toda turška vlada molči in vlade evropske bodo, kakor se poroča, izročile ultimatum. Turško gospodstvo iz Evrope, to bodi geslo državam.

Francoska kolonijalna armada. Takoj po objavljeni zmagi na Madagaskarju so jeli mero-dajni francoski krogi resno misliti na ustanovitev lastne kolonijalne armade po Cavaignacovem načrtu. O tem načrtu piše „Temps“: „Sreča in vspeh ekspedicije na Madagaskarju ne smeta popolno zadušiti onih glasov, ki se se pojavili ob času velikih nevarnosti. Dosti jasno se je pokazalo v Tunisu, Tonkingu, Dahomeju, na Madagaskarju in še celo v Algiru, kako nevaren je zistem, po katerem se odvrta armada na suhem od njenega poklica narodne obrambe, in kako mnoge žrtve zahteva ta zistem. Vlada stori popolno prav, ako se pripravlja na načrt, ki ima varovati za kolonije določenim četam potrebno avtonomijo. Temeljna misel Cavaignacovega načrta obstoji v tem, da se osnuje avtonomna kolonijalna armada, ki bi bila polno neodvisna glede

„Življenje z njo se mi zdi kot jedna sama velika — laž“, pravim bolestno. „O, kako živo želim, da bi bilo že jedenkrat konec tega nesrečnega življenja. Grozno mi je, ko govori o svoji umrli materi. Ali naj ji povem resnico? Kako ji bi mogel pogledati v njene nedolžne oči?“

„Gotovo bi vprašala: Zakaj si se pa z njo poročil?“ mi reče žena zaničljivo.

„Nemogoče! Toliike bridkosti ne morem in ne smem napraviti svojemu otroku! — Čemu pa tedaj še daljni prepiri? Jaz denarja nimam. Ti ne zado- stuje še to?“

„Pa ga lahko dobiš“, odgovori kratko, „in jaz bodem tako dolgo čakala, da ga dobim. Do polnoči mi ga lahko preskrbiš, — če ne, tudi dobro. Tukaj dobim boljše prenočišče, kakor kje drugje, in ob jednom bom videla tudi svojo hčer.“

„Veš, kakšne nasledke bi to imelo; tudi veš, koliko sramoto si nakoplješ na glavo. Da napraviš nam sramoto, tega nočem praviti, ker to te ne skrbi. Nobena prošnja, s katero me bodeš potem nadlegovala, nobena prisega, s katero se mi bodeš rotila, me ne bode zadrževala, da se ne bodeva postavno ločila. Kaj potrebujem tvojih zahtev? Če oskruniš najino zvezo in razodeneš Klari, da si njena mati, tedaj me ne bodeš mogla nikoli več nadlegovati.“

(Dalje sledi.)

nabornega zistema in svojih notranjih naprav. Kolonijalna armada bi bila sicer podrejena vojnemu ministru, toda imela bi lastnega štabnega načelnika“. Nikakor pa ne ugaja „Temps“ projekt glede razdelitve devetnajstega polka in premeščenja francoskih vojakov na Francosko. Nasproti zmanjšanju algrskega polka pripomni „Temps“: „Ako bi bil Algir brez posadke, tedaj bi postal središče francoskih rivalov, ki bi dali povod novi vstaji na marokanski meji“.

Cerkveni letopis.

Socijalno delovanje verskih kongregacij.

Kolike koristi so mnogoštevilni samostanski zavodi za reševanje socijalnega vprašanja. Teh koristi pa ne pripoznavajo samo katoliški možje, ampak tudi največji nasprotniki katoliške cerkve. Francoski protozidar Jules Simon piše o usmiljenih sestrah družbe sv. Vincencija Pavljanskega naslednje vrstice: „Te sestre imajo sedaj na Francoskem in v ostali Evropi 2434 zavodov, v katerih se poučuje 185.000 otrok in ob enem strežejo v svojih bolnišnicah 45.600 bolnikom, brez velikega števila bolnikov, katere oskrbujejo v zasebnih hišah. V Aziji, v severni in južni Ameriki odgajajo te sestre 32.970 otrok različnih narodnostij in veroizpovedanj. V svojih bolnišnicah imajo 79.900 bolnikov in preskrbujejo z zdravili blizu 3 milijone bolnikov.“ To torej priznava največji nasprotnik katoliške cerkve, čegar jedini namen je, zatreti vsa katoliška podjetja. Te besede naj si zapamtijo vsi jednaki nasprotniki katoliških zavodov.

Cerkvena glasba.

Missa „*Ecce panis angelorum*“ ad usum vocem cum organo composuit Joseph Lavtižar. Op. II. Partitura 80 cr. — Vox separata 15 cr. Samozaložba in tisk B. Miličev.

Ta skladba je vsega priporočevanja vredna, kajti je a) cerkvena. Vodilo tej skladbi je 21. vrstica iz sekvencije „*Lauda Sion Salvatorem*“, torej vzeta iz korala, katerega sveta cerkev toliko priporoča. — Dobro se še spominjam, ko smo bili leta 1878 v tako imenovanem poučevalnem kurzu na Dunaju, ko nam je slavnoznan profesor Jos. Böhm koral močno priporočeval in rekel: „Gospodje moji! Ako hočete cerkveno zlagati, držite se korala, jemljite vodila (motive) iz korala in ni se bati, da bi v pcvetno zašli.“ Gospod skladatelj ni bil takrat tam navzoč, ampak dokončal je slavno šolo v Ratisboni z najboljšim vspehom in vcepili so mu tamošnji profesorji pravi cerkveni duh za zlaganje in mu gotovo to priporočili, kar je nam g. prof. J. Böhm toliko priporočal.

Skladba je b) lahka. Lahka je za orgljavca in lahka za pevce, kajti pisana je za „unisono“, vendar pa se prav lepo spreminjajo: kor, S. A. itd. Ta sprememba dela veliko lepoto. Ako rečem še, da harmonizacija je popolnoma pravilna, ne morem drugače, da ne bi to skladbo toplo priporočal. Veseli nas pa tudi, da se je gosp. skladatelj po tako dolgem molčanju zopet oglasil. Dobi se pri skladatelju v Kokri. —b.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

(Blagoslovljenje nove bolnice.) (Konec.) Za deželnim glavarjem je spregovoril deželni predsednik baron Hein, rekoč: „Rad sem se odzval povabilu na slavnost, s katero se ima človekoljubna naprava izročiti svojemu namenu in ki je za vso deželo največjega pomena. Tukaj je vzrasla nova in zelo prostrana zgradba, ki zadostuje zahtevam moderne zdravniške vede, in kar človek premore, se je zgodilo, da se oskrbi bolnikom pripravno bivališče, v katerem so dobro ohranjeni, za zdravnike pa so se oskrbeli prostori, v katerih zamorejo, ne da bi jih ovirale zoprne vnanje razmere, izvrševati svojo umetnost. Ta zgradba je odločena najblajšemu namenu, blagor trpečega človeštva, zato se smemo nadejati, da bo tudi Vsegamogečni varoval s svojo roko in bogati vir svojega blagoslova razlival na novo hišo, v kateri bodo kakor do zdaj tudi v prihodnje častite sestre tako neumorno in požrtvovalno opravljale svoje posle. Res je, da je dežela za to napravo trpela velike žrtve in marsikdo je poprej povpraševal, zakaj se zakopavati v take velike troške. Sedaj pa mora vsak, ki pregleduje razvaline stare bolnice, z veseljem priznati, da je uprav sreča, da

dobi kranjska dežela novo bolnico, v kateri najdejo trpeči varno zavetje. V imenu cesarske vlade zato izrekam najiskrenejšo zahvalo deželnemu zboru, deželnemu odboru in posebno gospodom poročevalcem v tem odseku kakor tudi kranjski hranilnici in vsem onim, ki so sodelovali pri zgradbi, ter želim, naj bi ta nova naprava bila bolnikom v blagor, deželi kranjski pa v čast in slavo". — Dal Bog, da bi se vse te izražene želje vsikdar spolnjevale.

(„Črne bukve kmečkoga stanu“.) Na mnoga vprašanja javljamo, da prihodnji teden izidejo krasni narodnogospodarski članki, katere je profesor dr. J. Ev. Krek objavil v našem listu pod naslovom: „Črne bukve kmečkoga stanu“ v posebni knjigi. — Kader bo knjigo dobiti, naznamimo takoj.

(Potres.) Mengeš 16. oktobra. Pri nas je potres tudi dobro porokal po noči med 8. in 9. t. m. ob 12. uri 13 minut. Postelja se mi je gugala in vrata druge sobe, katera so odprta stala, dale so tudi svoj glas, da čutijo podzemeljsko moč. Zabobnelo je popred, napredno se je začelo gibati. Več sekund je trajal ta „ples“, kateri nas mnogokrat obišče; seveda včasih bolj pohlevno. Od naše strani dohaja v „Slovenca“ le redko kak dopis, pa ne zamerite, smo bolj mrzli za vsako stvar, ker bivamo pod Grinčevcem. — (Potres) v noči med 8. in 9. oktobrom se je čutil tudi v Kamniku in bližnji okolici okoli 12¼. Škode posebne menda ni napravil, k večjem ču je kako razpoklino še bolj razširil. Zazibalo se je trikrat.

(Iz Celovca) dne 16. okt.: Meseca septembra zglasilo se je v celovških gostilnah vkup 2477 tujcev; v istem času je tu umrlo 43 oseb. — Zlato poroko sta obhajala dne 5. t. m. na Mostiču zakonska Jože in Mar. Spreic. — Odstopivši ces. namestnik pl. G. Kubeck v Gradcu je bil tudi dve leti 1870—72 dež. predsednik na Koroškem. Bil je tu posebna opora liberalizma in z vso močjo je uvajal novo šolo. Sedaj se postavlja iz službe Kubeck in ob istem času izganjajo nacionalci iz Celovca stari liberalizem. „Tempora mutantur . . .“ Celovške dekliške šole (5) obiskuje vkup 1483 učenk. — Kor. dež. odbor je dovolil raznim pož. brambam podpore v skupnem znesku 6320 glđ. — Hranilnica v Trgu (Feldkirchen) bode obstevala počenši z novim letom 1896. vloge s 3.6% in hip. posojila po 4.25%.

(Iz Maribora) se nam poroča: Dasi imamo v našem mestu veliko potreb za revne dijake in dasi bi v zlasti Nemci v tem oziru še lahko veliko več storili, v kljub temu bode napravilo dne 3. novembra nemško pevsko društvo posebno večerno veselico, katere čisti dobiček je namenjen nemškemu dijaškemu domu v — Celju. Nemški listi štajerski že sedaj bobnajo za to veselico, češ da je dolžnost vsakega Nemca priskočiti na pomoč trpečim nemškim bratom v Celju. — No, ko bi se Slovencem povsod tako dobro godilo, kakor se godi tem nemškim trpečim bratom v Celju, potem bi bili mi jako zadovoljni in bi se nam ne bilo treba prav nič pritoževati. — Dne 12. okt. so imeli tukajšnji socialisti v Götzovi dvorani shod, katerega se je vdeležilo kakih 600 oseb. Državni poslanec socialist Pernerstorfer je prišel z Dunaja ter dve uri govoril o gospodarskih in političnih razmerah delavskih stanov in o volilni preosnovi. Drugi govornik Resel iz Gradca je napsadal prejšnjo vlado, ker ni izgotovila volilne reforme ter izjavil, da tudi od nove vlade nimajo delavski stanovi ničesar pričakovati. Govoril je tako oostro, da ga je komisar dvakrat opozarjal, naj govori zmerneje. Predsednik Biehl se je obema govornikom zahvalil, navzoči pa so zapeli delavsko pesem, s tem je bil shod končan.

(Osebnosti.) Gosp. Vavhnik, dozda učitelj pri Sv. Ilju v Slovenskih Goricah, je dobil službo nadučitelja pri Sv. Petrih poleg Ormoža; okrajni šolski svet v Mariboru pa je vrlemu možu doposlal pohvalnico glede dosedanjega delovanja. — V Ljutomeru je dosluženi „vzledni nadučitelj“, gospod Postružnik, obhajal sedemdesetletnico svojega življenja.

(Iz slovenjegraškega okraja) dne 16. oktobra: Minulo nedeljo, dne 13. t. m. vršili sta se v našem

okraju dve pomenljivi cerkveni slovesnosti. Na Muti je bil slovesno umeščen novi župnik č. g. Jos. Zagajšek. Umestil ga je veleč. gosp. dekan Tom. Rožanec iz Maribora ob mnogobrojni asistenci sosednje duhovščine in došlih prijateljev. Novemu župniku kličemo od srca: Na mnogaja leta! V St. Janu ob Spod. Dravbergu je blagoslovil nove orglje veleč. gosp. dekan dr. A. Suc. Orglje sta postavila brata Zupan. Ljudij se je ob redki slovesnosti zbralo zelo veliko. — Merodajni gospodje hočejo za naš okraj preskrbeti okrajno bolnišnico v Slov. Gradcu. Potrebna hiša je že pridobljena. Pa stvar se ne more izvršiti, ker slavni dež. odbor štajerski v Gradcu po svojem „pospešuje“ nujno potrebo. Dotični akt leži malone že leto dni v Gradcu, ne da bi bil rešen, ali bi mi dobili sploh kakoga odgovora! Nov dokaz stare „ljubezni“ liberalnih graških gospodov do nas slovenskih trpinov. Zmenijo se za naše težnje in zadeve baš toliko, kakor mi za — lanski sneg.

(Iz Trsta) se nam piše: V ponedeljek je poročal v tržaški trgovski zbornici državnozbornski poslanec Stalitz volilem o svojem državnozbornem delovanju. Hvalil je grofa Wurmbanda, ki se je zlasti mnogo trudil za železnico čez Ture in ki bi jo bil tudi dognal, ko bi bila pripravljala dela za predilsko in za železnico čez Bohinj kot najbližja zveza s Trstom že dovršena. Gledé novega ministerstva je dejal, da treba počakati, kako se razvijejo razmere in kak program da bo objavila nova vlada. Obžaloval je, da je nemška levica na Dunaju tako poražena, ker se od antisemitov ne nadeja nič dobrega. Zato, meni poslanec, da bo najbolje storil tudi v prihodnje, ako bo za vsaki slučaj sproti ravnal po danih mu razmerah. — Iz tega poročila je razvideti, da ni posebnega soglasja mej poslancem Stalitzem in mej „Societá politica istriana“, ki je isti dan zborovala v Poreču in s tolikim šumom zahtevala posebni klub vseh italijanskih poslancev v državnem zboru.

(Učiteljskih društev) je med poštnohranilničnimi vlagatelji leta 1894 bilo 44, in sicer po posameznih deželah tako-le: Nižja Avstrija štela jih je 7, Gornja Avstrija 5, Solnograjsko 3, Tirol s Predarelskim 1, Štajar 2, Koroško 4, Kranjsko 0, Primorje 2, Dalmacija 1, Češka 11, Morava 7, Silezija 0, Galicija 0, Bukovina 1 učiteljsko društvo.

(V mestni dvorazrednici na Barju), koje novo poslopje se bliža svojemu dovršetku, prične se šolski pouk 4. novembra letos.

(Zglasitev črnovojnikov.) Oni črnovojniški zavezanci, kateri se do zdaj še niso zglasili, opozarjajo se s tem, da je za to zadnji čas še v ponedeljek 21. oktobra t. l. v mestni dvorani mej navadnimi uradnimi urami.

(Prvi sneg.) Danes okoli 9. ure je v Ljubljani mej dežjem jel naletavati prvi sneg. Po planinah in hribih se ga je nasulo precej veliko.

(Tatvina.) Gospod Fr. Pirker ima na svojem vrtu v Parnih ulicah tudi vinsko trto zasajeno. Na teh brajdah je viselo letos prav obilo in sladkega grozdja; nekemu „dolgoroku“ je pa ukljub visoko zidani ograji grozdje prelepo zadisalo. Že pred tremi tedni se je bil drznil s strani ob Resljevi cesti ta zid preplezati ter je vže takrat potrgal veliko grozdja in brajdo polomil. Ali takrat se mu je zdelo grozdje mende še prekislo. Te dni od nedelje sem je pa drznež tri večera zaporedoma na enem kraju prelezel omenjeno čez tri metre visoko ograjo. Potrgal in pomendral je zopet veliko najlepšega grozdja in veliko druge škode prizadjal. Zločinec je odnesel vsakokrat srečno pete.

Društva.

(Društvo avstrijskih trgovskih pomočnikov v Ljubljani.) V torek, dne 15. t. m. zbrala se je v vrtnem salonu hotela pri „Maliču“ mnogobrojna množica tukajšnjih trgovskih pomočnikov k zborovanju, katerega so se udeležili tudi trije vodje dunajske centrale gornjega društva: gg. Axmann, Frass in Belohlavek. Zborovanje počastil je tudi podpredsednik tukajšnje trgovske in obrtnijske zbornice gosp. Klein s svojo navzočnostjo. Izborna predavanja dunajskih govornikov, katera so se ozirala osobito na obligatorično garancijo penzije

za trgovske pomočnike, bila so živahno odobravana. Lepo je bilo videti, kako složno je nastopalo tu prišlo 200 udeležencev, brez razlike na narodnost, oziraje se na temprejšnje uživotvorjenje tega vitalnega vprašanja. Zborovalci so sklenili, ustanoviti v Ljubljani podružnico goraj navedenega društva in delovati složno, da dospe do tako zaželjenega cilja splošne trgovske penzijske pravice, za kar jim je podpredsednik tukajšnje trgovske in obrtnijske zbornice obljubil, delovati z vsem svojim vplivom. Govoril je nadalje še član vodstva tukajšnjega trgovskega bolniškega društva gosp. Kajzelj, ter osnovo podružnice toplo priporočal. Omeniti moramo, da se iz Dunaja došli gospodje nikakor ne smejo primerjati onim potujočim apostelnom, ki sejejo le običajno prepričanje, marveč iz govorov teh gospodov se je razvidelo, da si društvo predstavlja reformo v trgovskem stauu le z dovoljenjem trgovcev samih. — Konečno je bila vsprejeta še resolucija, tikajoča se nedeljskega počitka v Ljubljani, na kar je predsednik zborovanja g. Röger ml. zaključil to obilno obiskano skupščino.

(Vabilo k društvenemu shodu in veselici,) katero priredi katoliško del. društvo v Zagorju v nedeljo, dne 27. oktobra 1895. — Vspored: 1. Slovesna sveta maša ob 10. uri s primernim govorom. 2. Prenešenje društvene podobe iz dosedanje društvene dvorane v nov. katoliški delavski dom. 3. Slovesno blagoslovljenje novega doma. 4. Litanijske vseh svetnikov in blagoslov ob 2. uri popoldne. 5. Društveni shod ob 3. uri popoldne, h kateremu so povabljeni tudi neudje. Shod se vrši ob lepem vremenu na prostem, ob neugodnem vremenu v društvenih prostorih. 6. Po shodu veselica. Petje, deklamacija, igrokaz: „Pravica se je skazala“, srečolov, presta zabava. — Vstopnina k veselici za ude prostá, za neude 10 kr. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Akad. teh. društvo Triglav v Gradcu) bo imelo v soboto, dne 19. oktobra prvo redno javno zborovanje s sledečim vspeškom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora in upraviteljev. 3. Glavno poročilo. 4. Volitev predsednika, odbornikov, revizorjev in društvenega sode. Začetek ob 8. uri zvečer. Lokal: Hotel „Goldenes Ross“, Mariahilferstrasse, 9.

(Kmetijska družba štajerska) je odlikovala sledeče gospode: Srebrno družbeno kolajno dobili so Pisk Vilim, graščak v Ptuj, Josip Fürst in Franc Kaiser, oba posestnika v Ptuj; Ivan Huber, posestnik v Marenbergu, dobil je diplom zahvalnega priznanja; častno darilo 40 kron: Dominik Serajnik učitelj na Črni-gori, Anton Hren, nadučitelj pri Sv. Janžu ob Dravi, Ernest Tribnik, nadučitelj v Spodnji Poljskavi.

Telegrami.

Zagreb, 17. oktobra. Slovesno je bilo slovo na kolodvoru, kjer se je cesar poslovil od vseh dostojanstvenikov in od nešteti množic naroda, ki so se zbrale na kolodvoru. — V posebnem pismu na bana se cesar zahvaljuje za izkazane sijajne izraze udanosti ter naznani, da mu bodo ti dnevi ostali v lepem spominu.

Gödöllő, 17. oktobra. Presvetli cesar je dospel sem danes zjutraj iz Zagreba.

Dunaj, 17. oktobra. Nadvojvoda Karol Ludovik se je podal danes dopoldne ob 8. uri 25 minut s svojo soprogo in hčera Marijo Anuncijato in Elizabeto v Prago, kjer bode pojutranjim navzoč pri inštalaciji nadvojvodinje Marije Anuncijate. — Nadvojvoda Ferdinand Karol dospe v Prago jutri dopoldne.

Dunaj, 17. oktobra. „Wiener Zeitung“ objavlja dekret, s katerim je imenovan avstro-ogerski poslanik v Rumuniji, grof Wessersheimb, prvim sekcijem načelnikom v zunanem ministerstvu.

Dunaj, 17. oktobra. Včerajšnji shod demokratov se je izjalovil, ker je nastal velik prepričanje mej liberalci in demokrati. Shod je sklical dr. Kronawetter.

Trst, 17. oktobra. Zaradi demonstracij 19. septembra je bil delavec Sustersich, ki je ranil mestnega odbornika Rascovicha, obsojen na tri dni; občinski odbornik dr. Spadoni, ki je vdaril delavca Sivitza, ker je klical „Eviva l' Austria!“ na 10 glđ. kazni.

Levov, 17. oktobra. Včeraj so v vili Morosinu pri Lugano na Švicarskem izročili sree umrlega poljskega junaka Kosciuskega grofu Brohovskemu, da je prenese v

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

